

Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Bilgi Düzeyleri¹

Knowledge Levels of University Students About Sexually Transmitted Diseases

Nida GÜNDÜZALP², Gamze TEMİZ³

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma tanımlayıcı-kesitsel niteliktedir. Örneklem bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören 352 hemşirelik öğrencileridir. Veriler vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar hakkında anket formu ile değerlendirildi.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması $20,87 \pm 2,14$ tür ve %81,3'ü kızdır. Örneklem çoğunluğu 1.sınıf (%26,7) ve 4. sınıf öğrencisi (%31,5) oluşturdu. Hemşirelik öğrencilerinin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar soru formu puan ortalaması $13,61 \pm 2,19$ saptandı. Öğrencilerin %96,9 oranıyla en çok anketin 2. maddesi olan “*Bu hastalıklara sahip olan eşler birlikte tedavi edilmelidir*” ifadesine doğru yanıt verdikleri belirlendi. Öğrencilerin %69,3'lük oran ile en çok anketin 3. maddesi olan “*Tedavi edilmezse vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar kısırlığa yol açabilir*” maddesine hatalı yanıt verdikleri belirlendi. Öğrencilerin %62,5'i konu ile ilgili daha önce eğitim aldığını bildirdi. Örneklem %97,2'si birden fazla kişiyle ilişki kuran bireyler, %1,1'i tek eşi olan bireyler, %38,1'i (n=134) uyuşturucu kullanan kişileri, %31,8'i ise sağlık çalışanlarının vücut sıvılarıyla bulaşan hastalık yönünden yüksek riskli grupta olduklarını bildirdi. Sonuçlar, hemşirelik öğrencilerinin bulaş yolları vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardan korunma konusunda yetersiz bilgi verdiğini göstermektedir.

Sonuç: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinde vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara yönelik bilgisinin orta düzeyin üzerinde olduğu belirlenmiş olup, bulaşma yolları, risk grupları ve vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardan korunma ile ilgili eğitime gereksinimleri olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar, bilgi düzeyi, öğrenci

ABSTRACT

Purpose: The aim of the study; To evaluate the knowledge level of nursing students about diseases transmitted by bodily fluids.

Materials and Methods: The study is descriptive-cross-sectional. The sample is 352 nursing students studying at a foundation university. The data were evaluated with a questionnaire about diseases transmitted by body fluids.

Results: The mean age of nursing students was 20.87 ± 2.14 years and 81.3% of them were girls. Most of the sample consisted of 1st year (26.7%) and 4th year students (31.5%). The mean score of the questionnaire for diseases transmitted by bodily fluids of nursing students was found to be 13.61 ± 2.19 . It was determined that 96.9% of the students gave correct answers to the 2nd item of the questionnaire, “Spouses with these diseases should be treated together”. It was determined that 69.3% of the students gave incorrect answers to the 3rd item of the questionnaire, “Untreated, diseases transmitted by body fluids can cause infertility”. 62.5% of the students reported that they had received training on the subject before. Of the sample, 97.2% are individuals who have relationships with more than one person, 1.1% are individuals with a single spouse, 38.1% (n=134) are people who use drugs, 31.8% are health professionals. reported that they were in the high-risk group for diseases transmitted by fluids. The results show that nursing students gave insufficient information about the prevention of diseases transmitted by body fluids.

¹ Bu çalışma Yüksek Lisans tezinden üretilmiş bir makaledir.

² Uzm, Enez Belediye Başkanlığı, nida_gunduzalp-1990@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4429-6785>

³ Dr.Öğr.Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi/Istanbul/Turkey, e-mail: gamzetemiz@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0681-0595>

Conclusion: In the study, it was determined that the knowledge of nursing students about diseases transmitted by body fluids was above the medium level, and it was noteworthy that they needed training on transmission routes, risk groups and protection from diseases transmitted by body fluids.

Keywords: diseases transmitted by body fluids, level of knowledge, student

GİRİŞ

Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar dünyada en sık görülen bulaşıcı hastalıklar arasındadır ve sağlık üzerinde olumsuz etkileri vardır. Bu hastalıkları önlemek için gençliğin cinsel aktivite ve sağlık rutinlerinin şekillenmeye başladığı dönem, konuyla ilgili bilgi eksikliklerinin belirlenmesi ve giderilmesi açısından önemlidir (Demir,2006:19; Gökengin, 2012:186). 30'dan fazla vücut sıvılarıyla bulaşan bakteriyel, viral ve paraziter enfeksiyon vardır. Bu enfeksiyonlar kişiden kişiye cinsel temas, hamilelik ve doğum sırasında anneden çocuğa, kan ürünleri ve doku transferi yoluyla bulaşır (Zarakoğlu,2006:21). En sık görülen enfeksiyonlar bel soğukluğu, klamidyal enfeksiyon, frengi, trikomoniyaz, genital herpes, genital siğiller ve insan immün yetmezlik virüsü (HIV) ve hepatit B enfeksiyonlarıdır. Bu enfeksiyonlar sık görülmesi, ciddi komplikasyonlara ve sekellere yol açması ve önemli ekonomik kayıplara yol açması nedeniyle hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önemli halk sağlığı sorunlarından biridir. Gençler, vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar açısından en yüksek riski taşıyan grubu oluşturur. Türkiye'de vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların prevalansı daha düşük olmakla birlikte, hastalıkların büyük çoğunluğunun asemptomatik olması ve toplumun büyük bir kesiminde bu konudaki farkındalığın düşük olması, eğitim seviyesinin yetersiz olması ve güvenli olmayanlara yönelik artan eğilim nedeniyle son yıllarda vücut sıvılarıyla hastalıklar yaşamı tehdit eden durumlara neden olmaktadır. Ancak ülkemiz koşullarında prevalans ve insidans çalışmaları yapmak oldukça zor olduğundan gerçek sayılar bilinmemektedir (Demir,2006:19).

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak kabul edilen genç yaş grubu (10-24 yaş), fiziksel, psikolojik, sosyal, bilişsel ve ekonomik değişimlerin yaşandığı ve gelecek yaşamı etkileyen davranışların şekillendiği dinamik bir dönemdir. Yeni HIV enfeksiyonlarının %50'den fazlasının 25 yaşın altındaki kişilerde ortaya çıkması, bu grubun ihtiyaçlarının dikkatle ele alınması gerektiğini göstermektedir (Kurt,2012:47). Bu nedenle öğrencilerin hem kan ve vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar hakkında hem de bulaşma yolları hakkında bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır (Kurt,2012:47).

Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ve bulaşma yolu hakkında bilgi eksikliği gençlerde yüksek enfeksiyon oranlarına yol açmaktadır. Birçok genç arkadaşlarından, televizyonlarından ve dergilerinden bu konularda bilgi edinmektedir. Cinsel davranışların ve sağlık alışkanlıklarının şekillenmeye başladığı genç yaş grubu, konuyla ilgili bilgi eksikliğini tespiti ve giderilmesi açısından önemlidir. Üniversite eğitimi bu eksikliklerin giderilmesi için çok önemli bir fırsattır.

Kapsam

Öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve konu ile ilgili eğitimleri vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların önlenmesine katkıda bulunacaktır. Ayrıca elde edilen sonuçlar öğrencilerin farkındalıklarını arttıracaktır.

Araştırma Soruları

1. Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili deneyimleri nelerdir?
2. Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların belirti-bulguları, korunma düzeyi ve korunma yöntemlerine ilişkin bilgi düzeyleri nasıldır?
3. Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri arasında kişisel özelliklere göre fark var mı? soruları araştırma problemini oluşturmuştur.

MATERİYAL METOD

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma bir Vakıf Üniversitesine bağlı Hemşirelik Yüksek Okulunda öğrenimine devam eden öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara yönelik bilgilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Araştırma 1 Kasım 2017 – 15 Kasım 2017 tarihleri arasında bir Vakıf Üniversitesine Bağlı Hemşirelik Yüksekokulunda gerçekleştirildi.

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma deneysel olmayan araştırma yöntemlerinden birisi olan tanımlayıcı-kesitsel nitelikte bir araştırmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesine bağlı hemşirelik yüksekokulunda öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturdu.

Araştırmanın örneklemini ise 1 Kasım 2017 – 15 Kasım 2017 tarihleri arasında bu vakıf üniversitesinde öğrenimine devam eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü hemşirelik öğrencileri oluşturdu (n=437).

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında 1. sınıfta toplam 110 öğrenci, 2. sınıfta 93 öğrenci, 3. sınıfta 90, 4. sınıfta 144 öğrencinin öğrenim gördüğü bilgisine ulaşıldı. Toplam 52 öğrenci veri toplama tarihlerinde okulda olmadığı, 32

öğrenci araştırmaya katılmayı istemediği için 93 1. sınıf öğrencisi, 72 2. sınıf öğrencisi, 75 3. sınıf öğrencisi, 111 4. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 353 öğrenci ile çalışmaya devam edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma için Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alındı (20.05.2017/58-28). Hemşirelik yüksekokulu müdürlüğünden izin alındı (53550288/572).

Katılımcılara çalışmanın amacı, paylaştıkları bilgilerin gizli kalacağı ve istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları bilgisi verilerek onayları alındı.

Verilerin Toplanması

Veriler 1 Kasım 2017 – 15 Kasım 2017 arasında bir vakıf üniversitesine bağlı hemşirelik yüksek okulunda toplandı. Çalışmanın verileri öğrencilere açıklama yapılarak düzenlenmiş olan anket formu ile toplandı. Öğrencilerin anketi doldurabilmesi için yaklaşık 20 dakikalık süre tanındı.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak Bilgi Formu ve Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Bilgi Formu kullanıldı.

1. Bilgi Formu: Öğrencilerin sosyo demografik özellik ile ilgili sorular, öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili sorularını en çok kiminle paylaştığı, vücut sıvılarıyla bulaşan hastalık öyküsüne ilişkin sorular içermektedir. Öğrenci Bilgi Formu toplam on iki sorudan oluşmaktadır.

2. Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Bilgi Formu: Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeylerini ve vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara ilişkin bireysel algılarını değerlendirmek üzere oluşturuldu. Anket araştırmacılar tarafından ilgili kaynaklardan yararlanılarak hazırlandı (Demir, 2006:19; Zarakoğlu, 2006:21; Kurt., 2012:47).

Ankette çoktan seçmeli sorular, açık uçlu ve "doğru"/"yanlış" ve "bilmiyorum" şeklinde olmak üzere yanıtlanma türüne göre üç tip soru bulunmaktadır.

Ankette; "doğru", "yanlış" ve "bilmiyorum" şeklinde yanıtlanan bilgi soruları bölümünde doğru yanıtlar 1 puan, yanlış ifade ve "bilmiyorum" ifadesine 0 puan verildi. Ankette 9. soruda yer alan ifadelerin doğru yanıtları; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18ve 19. ifade için "doğru" dur.

Onuncu sorunun doğru cevabı "birden fazla kişiyle ilişki kuranlar", "uyuşturucu kullananlar" ve "sağlık çalışanları",

11.sorunun doğru cevapları"kan yolu ile bulaşır" ve"doğum sırasında anneden bebeğe bulaşır" ifadeleridir. Anketteki 12.sorunun doğru cevabı "Evet", 13.sorunun doğru cevabı "Kısırlık", "Üreme sistemi enfeksiyonu", "Kanser", "Ölüm", "Hepatit" ve "İdrar yolları enfeksiyonu", 14.sorunun doğru cevabı "1-Her cinsel ilişkide kondom (kılıf, prezervatif, kaput) kullanmak" ve "2-Tek kişiyle cinsel ilişkiye girmek (Tek eşli olmak)"olacak şekilde yapılandırıldı.

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklara ile İlgili Bilgi Düzeyi Formu'nun minimum puanı 0, maksimum puanı ise 33'dür. Puandaki artış bilgi düzeyindeki artışa yorumlanmaktadır.

Ankette çoktan seçmeli sorular yüzdeler olarak değerlendirildi. Açık uçlu sorulara verilen araştırmacılar incelendi ve "doğru" veya "yanlış" değerlendirildi.

İstatistiksel Analiz

Verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılarak frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde gibi betimsel istatistikler kullanıldı. Verilerin normal dağılım uygunluğu Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov testi ile test edildi ve anlamlılık değeri 0,05'den küçük olduğu için ileri düzey çözümlenmelerde parametrik olmayan testler kullanıldı. Parametrik olmayan testlerden iki bağımsız değişken için Mann-Whitney testi, ikiden fazla bağımsız değişken için Kruskal-Wallis testi, parametrik testlerden ise bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi ilişki analizleri için ise Spearman's korelasyon katsayıları, karşılaştırmalar için Pearson ki-kare testi kullanıldı.

Araştırma Sınırlılıkları

İstanbul Bilim Üniversitesinde Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulunda okuyan öğrenciler dışında farklı lisans programlarında, Önlisans ve Lisans üstü programlarda okuyan öğrenciler araştırma kapsamına dahil edilmedi.

BULGULAR

Sosyo-demografik Özelliklere Ait Veriler

Hemşirelik öğrencilerinin %81,2'si kız olup, yaş ortalaması $20,87 \pm 2,14$ bulundu. Hemşirelik öğrencilerinin %26,7'si 1. sınıfta, %20,5'i 2. sınıfta, %21,3'ü 3. sınıfta, %31,5'i 4. sınıfta eğitim görmektedir. Aile gelir düzeyi algısına göre dağılımları incelendiğinde, %65,3'ünün orta olarak nitelendiği belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğu (%98,6) bekar (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri (N =352)

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kız	286	81,2
	Erkek	66	18,8
Yaş	Ortalama: 20,87 ± 2,14 (Aralık: 17-31)		
Yaş grubu	17-19 yaş	93	26,4
	20-21 yaş	143	40,6
	22 yaş veya üzeri	115	32,7
Sınıf	1. sınıf	94	26,7
	2. sınıf	72	20,5
	3. sınıf	75	21,3
	4. sınıf	111	31,5
Herhangi bir işte çalışma durumu	Hayır	285	81,0
	Evet	65	18,5
Öğrencinin yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yer	İl Merkezi	221	62,8
	İlçe Merkezi	117	33,2
	Köy	10	2,8
Aile gelir düzeyi algısı	İyi	114	32,4
	Orta	230	65,3
	Kötü	4	1,1
Medeni durum	Bekar	347	98,6
	Evli	5	1,4

Hemşirelik öğrencilerinin %40,6'sının vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili sorularını %45,2'sinin arkadaşıyla paylaştığı belirlendi. Öğrencilerin yalnızca %1,1'i vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili tıbbi tanı

öyküsü veya tedavi öyküsü bildirdi. Bu öğrencilerin vakit kaybetmeden bir sağlık kuruluşuna başvurduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar ile İlgili Öyküsü ile İlgili Özellikleri (N =352)

Değişkenler	Gruplar	n	%
Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili sorularını paylaştıkları kişi	Arkadaşlar	159	45,2
	Anne	143	40,6
	Kardeşler	42	11,9
	Baba	5	1,4
	Diğer (Kuzenler, hekim vb.)	37	10,5
Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar ile ilgili tıbbi tanı veya tedavi öyküsü	Evet	4	1,1
	Hayır	348	98,9
Vücut Sıvılarıyla Bulaşan ile ilgili tıbbi tanı veya tedavi alan öğrencilerin tutumları	“Vakit kaybetmeden bir sağlık kuruluşuna başvurudum.”	2	0,6
	Yanıt yok	2	0,6

Öğrencilerin %62,5'inin daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim aldığı belirlendi. %57,4'ü daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda okuldan eğitim/bilgi aldığını, %33'ü vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili aldığı eğitimi yeterli bulduğunu, %22,7'si sağlık çalışanlarından vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda bilgi/eğitim almak istediğini (Tablo 3), %98,3'ü eşler arasında vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardan korunma sorumluluğunun eşlerin her ikisinde olduğunu, %97,2'si birden fazla kişiyle ilişki kuran bireylerin yüksek riskli grupta olduğunu, %90,9'u vücut sıvılarıyla hastalıkların cinsel ilişki dışında kan yoluyla bulaşacağını, %74,4'ü vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların ileride kalıcı

sağlık probleminde yol açacağını, %72,4'ü üreme sistemi enfeksiyonu olacağını düşündüğünü, %90,6'sı tek eşli cinsel yaşamın tercih edilmesi ile vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardan korunmanın mümkün olacağını, %44'ü evlilikten önce cinsel ilişkiyi doğru bulmadığını, %50,3'ü ise cinsel ilişki yaşamadığı için kondom kullanmadığını ancak cinsel ilişkiye girerse kullanacağını, %34,1'i bu konuda eğitim veren / bilgi ve hizmet sunan sağlık ekibi üyesinin cinsiyetinin önemli olduğunu (yani bu kadınlara kadınların, erkeklere erkeklerin eğitim vereceği şekilde görev düzenlemesi gerektiğini), %36,6'sı ise ülkemizde vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara karşı modern korunma yöntemlerinin mevcut olduğunu, %91,8'i sağlığının kendisi

için çok önemli olduğundan dolayı sağlıklı kalmak için ne gerekirse yapacağını ifade etti (Tablo 4).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar ile İlgili Bilgi Düzeylerine İlişkin Algıları (N=352)

Değişkenler	Gruplar	n	%
Daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim alma öyküsü	Evet	220	62,5
	Hayır	132	37,5
Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim/bilgi kaynakları	Okul	202	57,4
	İnternet	35	9,9
	Sağlık personeli	34	9,7
	Kitap, dergi, TV vb.	30	8,5
	Arkadaşlar	7	2,0
	Anne-baba	5	1,4
	Kardeşler	3	0,9
	Akran eğiticisi	1	0,3
	Diğer (Kuzenler, hekim vb.)	6	1,7
Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin görüşler	Evet, yeterli	116	33,0
	Hayır, yeterli değil	107	30,4
Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyine ilişkin algısı	Evet, yeterli	106	30,1
	Hayır, yeterli değil	237	67,3
Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda bilgi/eğitim alınmayı isteyeceği bilgi kaynağı	Sağlık çalışanları (Doktor, hemşire vb)	80	22,7
	Seminer veya konferans	55	15,6
	Tıbbi kitap ve yayınlar	33	9,4
	“İlk ve orta öğrenimde verilmeli”	20	5,7
	Medya kanalları (TV, gazete, internet)	16	4,5

*Soruyu boş bırakanlar tabloda belirtilmemiştir

Tablo 4. Hemşirelik Öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar ile İlgili Bilgi Sorularına Verdikleri Yanıtlar (N=352)

Değişkenler	Gruplar	n	%
"Sizce eşler arasında Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardan korunma sorumluluğu kime aittir?"	Hem erkeğe hem kadına	346	98,3
	Erkeğe	4	1,1
	Bilmiyorum	2	0,6
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalık yönünden yüksek riske grupları kimlerdir?"	Birden fazla kişiyle ilişki kuranlar	342	97,2
	Uyuşturucu kullananlar	134	38,1
	Sağlık çalışanları	112	31,8
	Tek eşi olanlar	4	1,1
	Bilmiyorum	7	2,0
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar cinsel ilişki dışında başka yolla bulaşır mı?"	Kan yolu ile bulaşır	320	90,9
	Doğum sırasında anneden bebeğe	236	67,0
	Öpüşmekle bulaşır	148	42,0
	Tokalaşma ile bulaşır	9	2,6
	El ele tutuşmakla bulaşır	8	2,3
	Bilmiyorum	17	4,8
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ileride kalıcı sağlık problemlerine neden olur mu?"	Evet	262	74,4
	Hayır	6	1,7
	Bilmiyorum	83	23,6
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalığı olan kişide ileride ne tür sağlık sorunları görülebilir?"	Üreme sistemi enfeksiyonu	255	72,4
	Hepatit	205	58,2
	Ölüm	196	55,7
	İdrar yolları enfeksiyonu	177	50,3
	Kısırlık	145	41,2
	Kanser	128	36,4
	Bilmiyorum	30	8,5
"Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için aşağıdakilerden hangisi/hangileri yapılmalıdır?"	Tek kişiyle cinsel ilişkiye girmek (Tek eşli olmak)	319	90,6
	Her cinsel ilişkide kondom (kılıf, prezervatif, kaput) kullanmak	315	89,5
	Evlene kadar cinsel ilişkide bulunmamak	239	67,9
	Rahim içi araç (spiral) ile korunmak	223	63,4
	Doğum kontrol hapı ile korunmak	198	56,3
	Antibiyotik gibi ilaçlar kullanmak.	182	51,7
"Evlilik öncesi Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki düşünceniz nedir?"	"Evlilik öncesi her türlü cinsel deneyime karşıyım."	155	44,0
	"Evlilik öncesi cinsel yaşam sınırlı olmalıdır."	111	31,5
	"İnsanlar evlilik öncesi de, cinselliği doğal bir biçimde yaşamalı, sınır koymamalı."	51	14,5
	"Evlilik öncesi cinsel deneyimlerin yalnızca erkekler için doğal olduğunu düşünüyorum."	6	1,7
	"Bir fikrim yok."	28	8,0
"Eşinizin Vücut sıvılarıyla bulaşan bir hastalığı olduğunu bilerseniz, buna rağmen sizinle birlikte olmasını ister misiniz?"	"Tedavi olmazsa kesinlikle istemem."	287	81,5
	"Eğer korunursa birlikte olabilirim"	55	15,6
	"Her koşulda eşimle birlikte olurum."	9	2,6
"Kondom kullanma düzeyiniz nedir?"	"Kondomun önemini ve kullanım şeklini bilmediğim için kullanmıyorum."	37	10,5
	"Bildığım halde kullanmıyorum, ancak kullanmayı düşünebilirim."	14	4,0
	"Birkaç defa kondom kullandım, şimdi kullanmıyorum."	9	2,6
	"Her ilişkimde kondom kullanırım."	21	6,0
	"Her ilişkimde kondom kullanacağım (çocuk sahibi olmak isteme durumu hariç)."	39	11,1
	"Cinsel ilişki yaşamadığım için kullanmıyorum, cinsel ilişkiye girersem kullanacağım."	177	50,3
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar hakkında doğru olduğunu düşündüğünüz ifade hangisidir?"	"Bu konularda eğitim veren / bilgi ve hizmet sunan kişinin cinsiyeti önemli değildir."	209	59,4
	"Bu konularda eğitim veren / bilgi ve hizmet sunan kişinin cinsiyeti önemlidir, yani kadınlara kadın, erkeklere erkekler verecek şekilde bu görevler düzenlenmelidir."	120	34,1
	" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara karşı modern korunma yöntemleri mevcuttur."	129	36,6

	"Bu konuda eğitim / hizmet verilmemelidir."	68	19,3
"Hangi ifade sizin görüşlerinizi en iyi şekilde ifade ediyor?"	"Sağlığım benim için çok önemli, bu nedenle sağlıklı kalmak için ne gerekirse yaparım."	323	91,8
	"Cinsel yaşam benim için çok önemlidir."	81	23,0
	"Kendi kendine muayenenin işe yaramayacağını düşünüyorum."	20	5,7
	"Yaşım çok genç olduğu için kendi kendine meme/testis muayenesi yapmam gerekmez."	14	4,0
	"Cinsel eşim 'kondom kullanma' derse kullanmam."	14	4,0
	"Yakınlarımda meme/testis hastalığı geçiren olmadığı için muayene yapmama gerek yok."	11	3,1
	"Kondom kullanırsam, bu durum benim cinsel eşime güvenmediğimi gösterir."	9	2,6

*Soruyu boş bırakanlar tabloda belirtilmemiştir

Öğrencilerin 'Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Soru Formu' maddelerine verdikleri yanıtlar incelendiğinde en çok doğru yanıt verdikleri maddelerin "2. Bu hastalıklara sahip olan eşler birlikte tedavi edilmelidir", "15. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların bulaşması, tedbir alınarak önlenir" ve "9. AIDS'in bulaşma yollarından biri cinsel ilişkidir"

olduğu bulundu. Buna karşın öğrencilerin en çok hatalı yanıt verdikleri veya bilmediklerini ifade ettikleri maddeler ise "3. Tedavi edilmezse kısırlığa yol açabilir", "11. Bazı vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar kansere neden olabilir" ve "13. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar kısırlığa yol açabilir" olduğu saptandı (Tablo 5).

Tablo 5. Hemşirelik Öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu Maddelerine Verdikleri Yanıtlar (N =352)

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu	Doğru		Yanlış		Bilmiyorum	
	n	%	n	%	n	%
1. Anneden bebeğe geçebilir.	269	76,2	34	9,6	49	13,9
2. Bu hastalıklara sahip olan eşler birlikte tedavi edilmelidir.	341	96,6	4	1,1	7	2,0
3. Tedavi edilmezse kısırlığa yol açabilir.	108	30,6	71	20,1	173	49,0
4. Kadın üreme organında şişlik, kabartı, et kümeleri ve deri döküntüsü genel belirtileridir.	279	79,0	12	3,4	61	17,3
5. İdrarda yanma, sarı, yeşil renkte ve süt görünümünde akıntı hastalığın belirtileri arasındadır.	265	75,1	20	5,7	67	19,0
6. Bu hastalıklar kadınlara daha kolay geçer.	180	51,0	67	19,0	105	29,7
7. Hastalık belirtileri fark edildiğinde cinsel ilişkiden kaçınılmalıdır.	315	89,2	13	3,7	24	6,8
8. Hepatit B ve İnsan papilloma virüsü (HPV) aşısı olan vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklardır.	212	60,1	43	12,2	97	27,5
9. AIDS'in bulaşma yollarından biri cinsel ilişkidir.	336	95,2	3	0,8	13	3,7
10. Gonore (Bel soğukluğu) cinsel yolla bulaşır.	249	70,5	35	9,9	68	19,3
11. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar kansere neden olabilir.	123	34,8	57	16,1	172	48,7
12. AIDS tokalaşma, sinek ısırması gibi yollarla bulaşmaz.	248	70,3	49	13,9	55	15,6
13. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar kısırlığa yol açabilir.	129	36,5	52	14,7	171	48,4
14. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar çoğunlukla çok açık belirti vermediğinden, anlaşılması zaman alabilir.	274	77,6	20	5,7	58	16,4
15. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların bulaşması, tedbir alınarak önlenir.	337	95,5	4	1,1	11	3,1
16. Bu hastalıklar çoğunlukla vücut sıvılarıyla bulaşır.	284	80,5	20	5,7	48	13,6
17. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar, hem erkeklerden hem de kadınlardan bulaşabilir; bulaşma konusunun kadın veya erkek olmakla bir alakası yoktur.	322	91,2	9	2,5	21	5,9
18. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalığı olanların AIDS'e yakalanma olasılığı daha fazladır.	216	61,2	45	12,7	91	25,8
19. Her iki eş tedavi olmadan cinsel ilişkide bulunulmamalıdır.	302	85,6	16	4,5	34	9,6

*Soruyu boş bırakanlar tabloda belirtilmemiştir

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri ve Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Görüşlerine Göre Karşılaştırılması

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları sosyodemografik özelliklerle karşılaştırıldığında; yaş grubuna göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($F=15,322$, $p<0,05$), 20-21 yaş ve 22 yaş ve üzeri yaş grubunda olan öğrencilerin Vücut

Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları 17-19 yaş grubunda olan öğrencilerin puanlarına göre, 3. sınıfta ve 4. sınıfta eğitim gören öğrencilerin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu

puanlarının 1. sınıfta ve 2. sınıfta eğitim gören öğrencilerin puanlarına göre daha yüksek olduğu bulundu ($F=19,456$, $p < 0,05$) (Tablo 6).

Tablo 6. Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (N =352)

Sosyodemografik Özellikler	n	Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Değerlendirme Formu			Z_{mwu} / X^2_{kw} / t/F
		puanı	\bar{x}	$\pm ss$	
Cinsiyet	Kız	286	13,62	2,70	$t=0,147$
	Erkek	66	13,56	2,81	$p=0,883$
Yaş Grubu	^a 17-19 yaş	93	12,39	2,88	$F=15,322^{**}$
	^b 20-21 yaş	143	13,77 ^(a)	2,64	$p=0,000$
	^c 22 yaş ve üzeri	115	14,37 ^(a)	2,36	
Sınıf	^a 1. sınıf	94	12,18	3,04	$F=19,456^{**}$
	^b 2. sınıf	72	13,10	2,80	$p=0,000$
	^c 3. sınıf	75	14,76 ^(a,b)	1,93	
	^d 4. sınıf	111	14,36 ^(a,b)	2,19	
Herhangi bir işte çalışma durumu	Hayır	285	13,50	2,86	$t=-1,547$
	Evet	65	14,08	2,02	$p=0,123$
Öğrencinin yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yer	İl merkezi	221	13,69	2,69	$X^2_{kw}=2,755$
	İlçe merkezi	117	13,34	2,83	$p=0,252$
	Köy	10	14,40	2,55	
Aile gelir düzeyi algısı	İyi	114	13,64	2,80	$X^2_{kw}=0,547$
	Orta	230	13,58	2,71	$p=0,761$
	Kötü	4	14,50	1,29	
Medeni durum	Bekar	347	13,60	2,72	$Z_{mwu}=-0,103$
	Evli	5	13,80	2,683	$p=0,918$

Z_{mwu} : Mann-Whitney U Testi X^2_{kw} : Kruskal-Wallis Testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

t : t Testi F : One-Way ANOVA Testi ** $p < 0,01$

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim alma durumuna göre karşılaştırıldığında arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim aldığını bildiren hemşirelik öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanlarının bu konuda eğitim almadığını bildiren öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu saptandı ($t=8,367$, $p < 0,01$). ($12,17 \pm 2,96$) (Tablo 7).

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları araştırma grubunun vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda aldığı eğitimi yeterli bulma durumuna göre karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($t=2,190$, $p < 0,05$). Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda aldığı eğitimi yeterli olarak niteleyen hemşirelik öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanlarının daha yüksek olduğu bulundu (Tablo 7).

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki kendi bilgi düzeylerine ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($t=5,726$, $p < 0,01$), vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyini yeterli bulan öğrencilerin puanlarının anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulundu (Tablo 7).

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanları öğrencilerin eşinin cinsel yolla bulaşan bir hastalığı olduğunu bildiğinde onunla beraber olmayı isteme durumuna göre karşılaştırıldığında, aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($X^2_{kw}=7,158$, $p < 0,05$), eşi tedavi olmazsa kendisiyle kesinlikle birlikte olmayı istemeyeceğini bildiren hemşirelik öğrencilerinin puanlarının her koşulda birlikte olum diyen öğrencilerin puanlarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu saptandı (Tablo 7).

Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar değerlendirme Formu puanları öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların kalıcı bir sağlık problemine yol açma konusundaki algılarına göre karşılaştırıldığında, aralarında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($Z_{mww}=25,912$, $p < 0,01$), vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların ileride kalıcı bir sağlık problemine yol açacağını düşünen öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulundu (Tablo 7).

Tablo 7. Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu Puanlarının Hemşirelik Öğrencilerinin Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Özelliklerine ve Bilgi Düzeyi Algılarına Göre Karşılaştırılması (N =352)

Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar ile ilgili Özellikler			Vücut Sıvılarıyla Bulaşan Hastalıklar Değerlendirme Formu puanı		Z_{mww} / X^2_{kw} p
			\bar{x}	$\pm ss$	
Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili bir tanı veya tedavi öyküsü	Evet	4	14,25	2,50	$Z_{mww}=-0,518$ $p=0,604$
	Hayır	348	13,60	2,72	
Daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim alma öyküsü	Evet	220	14,46	2,15	$t=8,367^{**}$ $p=0,000$
	Hayır	132	12,17	2,96	
Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda alınan eğitimin yeterliliğine ilişkin görüşler	Evet	116	14,77	2,12	$t=2,190^*$ $p=0,030$
	Hayır	107	14,13	2,22	
Öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyine ilişkin algısı	Evet, yeterli	106	14,80	2,23	$t=5,726^{**}$ $p=0,000$
	Hayır, yeterli değil	237	13,05	2,77	
"Eşinizin vücut sıvılarıyla bulaşan bir hastalığı olduğunu bilerseniz, buna rağmen sizinle birlikte olmasını ister misiniz?"	"Tedavi olmazsa kesinlikle istemem"	287	13,73 ^(c)	2,65	$X^2_{kw}=7,158^*$ $p=0,028$
	"Eğer korunursa birlikte olabilirim"	55	13,25	2,65	
	"Her koşulda eşimle birlikte olurum"	9	11,22	4,02	
" Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ileride kalıcı sağlık problemine neden olur mu?"	^a Evet	262	14,02 ^(c)	2,57	$X^2_{kw}=25,912^{**}$ $p=0,000$
	^b Hayır	6	12,00	0,89	
	^c Bilmiyorum	83	12,39	2,87	

Z_{mww} : Mann-Whitney U Testi X^2_{kw} : Kruskal-Wallis Testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

t : T Testi F : One-Way ANOVA Testi * $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

TARTIŞMA

Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar gençlerin sağlık davranışlarıyla birebir ilişkilidir (Pınar, 2010:179). Bu nedenle konu ile ilgili eğitimler almaları gelecekteki sağlık davranışlarına olumlu yönde etki edecektir (Aslan ve ark.,2014:174). Ülkemizde yapılan pek çok çalışmada, gençlerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi kaynaklarının en önemlisinin okuldaki dersler ve sosyal medya olduğu görülmektedir. Dağ ve ark' ı (2012:10) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin vücut sıvılarıyla

bulaşan hastalıklar konusunda sırasıyla TV/internet/kitap, arkadaş, okul, konferanslar, aile bireyleri, doktor ve hemşirelerden bilgi aldığı saptanmıştır. Çetin'in (2015:40) sağlık ile ilgili bir bölümde okuyan 4. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili konuları ebeveynleriyle paylaşmadıklarını belirtmiştir. Karasu ve ark' nın (2017:1) hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi edinme amacıyla en düşük oranda ailelerine başvurdukları bulunmuştur (Karasu, 2017:1). Bu çalışmada

ve ülkemizde yapılan benzer araştırmalarda gençlerin aileleri ile bu tip konuları konuşmadıkları, bilgi eksikliklerini farklı yollarla giderdikleri, bu yolların başında da yakın arkadaşlarının geldiği bulunmuştur (Karabulutlu ve Kılıç, 2011:39). Aile içerisinde bu konularla ilgili bilgi verebilecek düzeyde bir aile ferдинin olmaması, vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların aile bireyleri tarafından suç olarak görülmesi ve toplumun örf, adet, gelenek ve göreneklerin gençlerin bu konuları rahatça konuşmasında birer engel olduğu görülmektedir.

Dünya çapında her gün büyük oranlarda vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar görüldüğü, bu hastalıkların gençler arasında daha yaygın olduğu ve bunların sağlık davranışlarını olumsuz etkilediği bildirilmektedir (Demir, 2006:19). Türkiye’de 15-24 yaş genç nüfus sayısının fazla olması vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili önlemlerin neden bu gruplarda önemli olduğunu göstermektedir. Genç nüfus vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ve komplikasyonları ile daha sık karşılaşmaktadır (Pınar ve ark., 2009:105). Dünya çapında vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar önemli halk sağlığı problemi olarak kabul edilmektedir (Erenoğlu ve Bayraktar, 2017:1745). Birçok ülkede vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilimsel verilere dayanan politika oluşturulmakta, konu ile ilgili bildirimler sürekli izlenmektedir (CETAD, 2006:15). Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin çok düşük bir grubu vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili tıbbi tanı öyküsü veya tedavi öyküsü bildirmiştir. Sağlık bölümü öğrencilerinde vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili bireysel sağlık öyküsü bildirim oranının düşük olmasının eğitim müfredatı kapsamında aldıkları dersler ve kültürel faktörler ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Buna göre hemşirelik öğrencilerinin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda ilgili derslerde bilgilendirmelerinin artırılarak sürdürülmesi ve konu ile ilgili danışmanlık hizmetinin verilmesi gerektiği görülmektedir (Aykan ve ark., 2017:1). Özellikle sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olması, olumlu ve sorumlu tutumlar sergilemesi, birey, aile ve toplum sağlığını geliştirmeye yönelik eğitici ve lider olarak sorumluluk üstlenmesi beklenmektedir. Sağlık ekibi içerisinde önemli bir yer tutan ve sağlık sisteminin her kademesinde bireyin yanında olan hemşirelerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara bakış açıları ve tutumları danışmanlara konu ile ilgili kaliteli hizmet vermeleri açısından son derece önemlidir (Ergün ve Çakır, 2015:99).

Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili verilen eğitimler geniş temelli, toplum destekli bir programlardır (Çayır ve Kızılkaya-Beji, 2015:231). Toplumun vücut sıvılarıyla ilgili *sağlık davranışları geliştirebilmesi için düzenlenen bu programlar*, kişileri bilgilendirmenin yanı sıra, motivasyon ve kişisel gelişimin sağlanması, vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklardan kaynaklanan sorunların önüne geçilmesini amaçlamaktadır (Kıray-Vural ve Zencir, 2010:3). Ülke genelinde yapılan çalışmalarda gençlerin vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu, konu ile ilgili bilgi ve eğitim almaya istekli oldukları görülmektedir (Aslan ve ark., 2014:174; Çayır ve

Kızılkaya-Beji, 2015:231; Elkin, 2015:14; Karasu ve ark., 2017:1). Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin büyük bir kısmı daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim aldığı bildirildi. Aynı şekilde Karasu ve ark.’ının (2017:1) çalışmasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun daha vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi aldığı belirtilmiştir. Uzun ve ark.’ının (2007:7) farklı bölümlerde okuyan öğrenciler ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin bir kısmının vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar hakkında bilgilerinin olduğunu saptamışlardır. Bu araştırmadan farklı olarak Vural ve ark.’ının (2015:58) meslek yüksekokulunda 1. sınıf anestezi, diyaliz ve radyoterapi bölümlerinde okuyan öğrencilerle yaptığı çalışmada öğrencilerin büyük bir oranı vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklarla ilgili eğitim almadığını ifade etmişlerdir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin yarısından fazlasının vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda eğitim almış olması oldukça önemlidir ancak eğitim almamış olanların sayısı da vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar konusunda eğitime gereksinim olduğuna dikkat çekmektedir. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda yeterli bilgisi olmayan gençlere hastalıkların bulaşma ve yayılma riskinin yüksek olması anlamlı bir sonuçtur.

Gençlerin vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda doğru kaynaklar kullanılarak bilgilendirilmesi ve eksiksiz bilginin verilmesi bireylerin ve toplumun sağlığını koruması ve bulaşıcılığın önlenmesi açısından önemlidir. Medya, internet ve arkadaşlar aracılığıyla zaman zaman alınan yanlış bilgi veya mesajlarla cinsel sağlık davranışlarını ve gençlerin kendi cinsellikleri hakkında bilinçli karar vermelerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Pınar ve ark., 2009:105). Gençlerin vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklardan korunmasının tedaviden daha kolay ve maliyetinin daha az olduğu düşünüldüğünde, genç bireylerin konuya ilişkin farkındalık düzeylerinin artırılması oldukça önemlidir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin daha önce vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili eğitimi okul, sağlık personeli, kitap gibi yayımlar, anne/baba, internetten ve arkadaşından aldığı belirlendi. Bu araştırmaya katılan cinsel sağlıkla ilgili eğitim alan hemşirelik öğrencilerin almayanlara göre doğru yanıt ortalamalarının daha yüksek olduğu saptandı. Elkin’in (2015:14) araştırmasında sağlık bilimleri yüksekokulunun bölümleri ile yaptığı çalışmada öğrencilerine vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar konusunda eğitim aldıkları kaynaklar sorulduğunda; en fazla bilgiyi okuldaki derslerden ve ikinci sırada kitap-dergi ve broşürlerden aldıkları görülmüştür. Bu çalışma ile paralel olarak Oğuzkaya-Artan ve ark.’ının (2010:127) sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu anestezi, cerrahi teknikliği, radyoloji, radyoterapi, odyometri, elektronörofizyoloji, ambulans acil bakım teknikerliği, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, biyomedikal cihaz teknolojisi ve tıbbi laboratuvar bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencileri üzerindeki çalışmasında örneklemin yarısından fazlası bilgiyi okuldaki derslerden edindiklerini belirtmiştir. Nikolic ve Kapamadzija’nın (2011:5) Novi Sad Üniversitesi’nde kadın öğrencilerde yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar hakkında eğitim ihtiyaçları

olduklarını belirlemişlerdir. Bu çalışmadan farklı olarak Demir ve Şahin'in (2014:8) Selçuk Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada en fazla bilgiyi radyo ve televizyondan aldıklarını göstermiştir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar konusunda bilgiyi okuldan almaları önemli bir sonuçtur. Ayrıca çalışmada hemşirelik öğrencileri vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusunda aldığı eğitimi yeterli bulduğunu ancak yine de bu konuda eğitimlerin devam etmesini istediğini, konu hakkında bilgi verecek olan sağlık ekibi üyesinin cinsiyetinin önemli olduğunu (yani bu kadınlara kadınların, erkeklere erkeklerin eğitim vereceği şekilde görev düzenlemesi gerektiğini) bildirdi. Bu çalışmadan farklı olarak Demir ve Şahin'in (2014:8) Selçuk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin dahil edildiği çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmadıkları, özellikle sağlıkla ilgili olmayan bir bölümde öğrenimine devam eden öğrencilerde bu oranın daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin konu ile ilgili bilgi almak istedikleri belirlenmiştir. Elkin'in (2015:14) Sağlık Bilimleri Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler ile yaptığı çalışmada vücut sıvıları ile bulaşan hastalıklar konusunda öğrenciler kendisini yetersiz hissettiğini, eğitimin lise döneminde verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar konusundaki eğitimlerin adölesan döneminden önce alınmaya başlanması istedikleri şekilde en doğru bilgiye ulaşması gençlerin cinsel sağlık davranışı kazanması açısından önem taşımaktadır (Akalpler ve Eroğlu, 2015:7). Bireylerin aldıkları bilginin/eğitimin kolay ulaşılabilmesi ve danışmanlık hizmetlerini kesintisiz olması faydalı olması açısından önemlidir.

Sonuç ve Öneriler

Sağlık ve eğitim kurumlarında Vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklar ile ilgili danışmanlık hizmeti verecek birimler kurulmalı ve profesyonel hemşireler görev almalı, öğrencilere periyodik aralıklarla vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıkların bulaşma yolları, belirtileri, tedavileri, komplikasyonları ve korunma yolları hakkında konferanslar, seminerler, paneller, sempozyumlar, forumlar ve benzeri eğitim programları düzenlenmeli, bilgileri güncellenmeli ve gençler bu programlardan haberdar edilmelidir. Aileler, çocuklarının cinsel sağlık, üreme sağlığı özellikle vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklarla ilgili sorularını ve sorunlarını ifade etmeleri için eğitilmeli, aile planlaması yöntemleri kolay ulaşılabilir hale getirilmelidir. Üniversitelerin bünyesinde farklı bölümlerde okuyan gönüllü üniversite öğrencileri ile "akran eğitimi" modeli uygulanmalı, ayrıca, konularında uzman kişilerin üniversite sağlık kuruluşunda (doktor, psikolog v.b.) cinsel sağlık konusunda hizmet vermelidir.

KAYNAKLAR

1. Akalpler Ö, Eroğlu K. (2015). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde üniversite öğrencilerinin sık görülen cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara ilişkin bilgileri ve

cinsel davranışları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 1-19.

2. Artan O.M.(2010). Başkan Z. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri ve bunu etkileyen faktörler. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi. 67:3 128-133.
3. Aslan E, Bektaş H, Başgöl Ş, Demir S, Vural P. (2014). Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık konusundaki bilgi düzeyleri ve davranışları. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 23(5):174-182.
4. Aykan ŞB, Altındiş M, Ekerbiçer H, Aslan FG, Altındiş S. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Farkındalıkları. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 3(1):1-5.
5. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD). Cinsel Yaşam ve Sorunları. 2008.
6. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) Gençlik ve Cinsellik. Bilgilendirme Dosyası-7. Karabey S., Müftüoğlu N. (Ed). 2006.
7. Çalışkan T, Çevik C, Ergün S. (2015). Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi. 4(1):27-31.
8. Çayır G, Kızılkaya-Beji N. (2015).Cinsel sağlık eğitimi (Derleme). Androloji Bülteni. 17(62): 231-240.
9. Çetin C, (2015). Özel Bir Üniversitedeki Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Yrd.Doç.Dr. Ayşe İstanbullu Tosun).
10. Dağ H, Dönmez S, Şirin A, Kavlak O. (2012). Akran eğitiminin üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık konusundaki bilgi düzeylerine etkisi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 15(1):10-7.
11. Demir G. (2006). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH) Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya (Danışman: Prof. Dr. Tahir Kemal Şahin).
12. Demir G., Şahin K.T. (2014). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgileri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 4(3):19-24.
13. Elkin N. (2015). Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgilerinin araştırılması. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 8(1):1-14.
14. Erenoğlu R, Bayraktar E. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin cinsel tutumları ve etkileyen faktörler. İnsan Bilimleri Dergisi. 14(2):1745-1756.

15. Ergün G.,Çakır C. (2015). Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin Cinsel Sağlıkla İlgili Bilgi, Tutum ve Davranış Özelliklerinin İncelenmesi, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 6(2): 99-104.
16. Gökengin D. (2012). Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarda Epidemiyolojik Durum, ANKEM Derg. 26(Ek 2):186-188.
17. Vural P, Bakır N, Oskay Ü. (2015). Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konusundaki bilgi düzeyleri. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi. 2 (2): 58-70.
18. Karabulutlu Ö, Kılıç M. (2011). Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 14(2):39-45.
19. Karasu F, Göllüce A, Güvenç E, Dadük S, Tunçel T. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Hakkındaki Bilgilerinin İncelenmesi. İ.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, 5(1); 1-15.
20. Kıray-Vural B, Zencir G. (2010). Cinsel Sağlık Eğitim Modeli, Gaziantep Tıp Dergisi. 16(3):1-5.
21. Kurt A, Yılmaz S. (2012). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin HIV/AIDS hakkındaki bilgi düzeyleri ve bilgi kaynakları. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 9(3):47-52.
22. Oğuzkaya-Artan M, Baykan Z. (2010). Sağlık Hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri ve bunu etkileyen faktörler. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi. 67(3): 127-133.
23. Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş, Algıç Lale, Öksüz E. (2009). Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. Tıp Araştırmaları Dergisi, 7 (2) :105 -113.
24. Pınar, G. (2010). Üniversite gençlerine yönelik cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgi ölçeğinin geliştirilmesi. STED. 19(5):179-184.
25. Şahin D, Şimşek F, Seyisoğlu H. (2006). Cinsel sağlık ve üreme sağlığı alanında ulusal ve yerel medya yoluyla savunuculuk projesi. Bilgilendirme Dosyası-1: Cinsel Yaşam ve Sorunları. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD); 1-72.
26. Uzun E, Kışioğlu M. (2007). SDU Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Keçiborlu Eğitim ve Araştırma Bölgesi Çalışmaları - Bir meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi durumları. SDÜ Tıp Fak Derg. 14:7-12.
27. Yazgan S, Koçberber Ç, Süleymanzade N, Değdaş UC. (2017). Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar? Sağlığını Şansa Bırakma; Korumayı Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Öğrenci Sempozyumu, Ankara (Danışman: Öğrt. Gör. Dr. Sare Mihçioğur) .
28. Zarakoğlu I. (2006). Cinsel Yolla Bulaşan İnfeksiyonlar. Hacettepe Med. J. 37:21-34.